

Pronoms personaus complements (3)

Un còp mei, que vam partir d'ua question basica destinada, aqueste còp, a ua tropa de personas :

As dit aus vesins que l'especièr non passerà pas la setmana qui vien ?

Que vam véder d'autas formulacions dab l'expression d'ua insisténcia :

1) *E'us as dit aus vesins que l'especièr non passerà pas la setmana qui vien ?*

Lo pronom 'us qu'anóncia lo grop nominau complement *aus vesins*. « est-ce que tu leur as dit aux voisins que... »

2) *Ac as dit aus vesins que l'especièr non passerà pas la setmana qui vien ?*

Lo pronom *ac* qu'anóncia la proposicion subordonada *que l'especièr...* « est-ce que tu l'as dit aux voisins que... »

3) *E'us i as dit aus vesins que l'especièr non passerà pas la setmana qui vien ?*

Lo pronom neutre *i* qu'anóncia la proposicion subordonada *que l'especièr...* « est-ce tu l'as dit aux voisins... »

4) *E'us i ac as dit aus vesins que l'especièr non passerà pas la setmana qui vien ?*

Construccion mei populara e mei insistenta dab dus pronoms neutres *i* e *ac*. « est-ce tu le leur as dit aux voisins... »

Aqueste còp que vam balhar responsas negativas :

1 - Comencem dab responsas de las bracas qui son advèrbis : *Non ! Nani ! Briga !...*

2 – Passem a responsas negativas mei complètas qui corresponen a las questions :

1) *Non, ne'us èi pas dit que l'especièr non passerà pas...* o simplement *ne'us ac èi pas dit.*

2) *Non, n'ac èi pas dit.* 3) *Non, ne'us i èi pas dit.* 4) *Non, ne'us i ac èi pas dit.*

Vocabulari : los nostes, los vòstes

Per un còp, que vam balhar un exemple tirat de la literatura nosta. Qu'ei un sovièner de Roger Lapassada de quan èra petiton. Lo son pair e la soa mair que partín tà tribalhar en Navèra Caledonia e que hidèn lo noste Roger a la soa mairana, Maria de Labordeta d'Aussavièla. Un còp, pair e mair que tornèn tau país e que vienón véder lo lor hilh. La velha de la loa arribada, l'ajòla que disó atau au Roger :

Los vòstes qu'arriban doman !

(tirat de *Sonque un arríder amistós*, ed. Per Noste)

Aqueths adjectius possessius **los nostes, los vòstes** que s'emplegan, com ací, taus pairs e mairs. Segon lo contèxte, que's pòden tanben emplegar entà las autas estratas familhaus. Ací dus petits dialògues entà illustrar aquera particularitat :

En lo purmèr exemple, qu'ei ua vesia qui avè cuentas aqueth vrespau e qui avè hidat* los sons dus mainatges a Caubet**. Que'us vien cuélher e que s'adreça a la dauna Caubet qui'us a donc guardats dab los sons.

- *Vam, Celina, quin t'ac as virat dab lo mainadèr*** ?*

- *Hèra plan ! Que's son amusats ua gran pausa, qu'an vrespejat e puish, tè, que'us èi hèit amassar esquilhòts e averans. Doblewant, que son valents los vòstes, mei que los nostes !*

Ací que s'i parla donc de mainatges qui son enqüèra pro petits.

* « confié, donné à garder » ** « chez Caubet » *** « comment t'as fait avec les enfants ? »

En lo dusau exemple qu'ei ua vesia qui s'adreça a Maria de Candau :

- *Vam Maria, quin vas passar Nadau ?*

- *Que soi contenta ! Los nostes qu'arriban tà la fin de la setmana.*

Ací **los nostes** que son lo hilh o la hilha (o los dus) de Maria qui vienèn dab tota la loa familha (lo companh, la companha e la loa progenitura).

Aqueths possessius **los nostes, los vòstes** que pòden donc designar mantuns membres de la familha (pair e mair, pairan e mairana...)